

Michal Kořan a kolektiv: Česká zahraniční politika v roce 2007. Analýza ÚMV.

1. vydání. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2008, 416 stran, ISBN 978-80-86506-67-8 (signatura knihovny ÚMV 54 906).

Česká zahraniční politika je tématem v české politické vědě spíše opomíjeným, kvalitních publikací na dané téma existuje nemnoho. Jedněmi z výjimek jsou sborník editovaný Vladimírem Handlem a Otto Pickem s názvem *Zahraníční politika České republiky 1993–2004: Úspěchy, problémy a perspektivy*, vydaný v roce 2004 Ústavem mezinárodních vztahů, a stále poměrně čerstvá publikace editorské dvojice Martina Hrabálka a Michala Kořana s názvem *Česká zahraniční politika: Aktéři, struktura, proces*, vydaná Mezinárodním politologickým ústavem v roce 2007, která se však zabývá pouze specifickou výšečí a nikoli samotnou obsahovou stránkou české zahraniční politiky.

Právě výše zmíněný Michal Kořan je též editorem ambiciózní recenzované publikace *Česká zahraniční politika v roce 2007*, která má být první z řady ročenek, prezentujících výsledky a dopady zahraniční politiky vždy za uplynulý rok. Kniha o rozsahu přes 400 stran se pokouší vyčerpávajícím způsobem popsat prakticky všechny aspekty naší zahraniční politiky v roce 2007, přičemž se soustředí na všechny aktéry, teritoria i oblasti české zahraniční politiky.

Editör sám je autorem první kapitoly, která je vlastně mapou tvorby zahraniční politiky České republiky a soustředí se na rozdělení kompetencí mezi její jednotlivé aktéry a na jejich praktické vykonávání. Kořan zde částečně využívá poznatků výše zmíněné publikace, již byl spolueditorem, nicméně je výrazně aplikuje na uplynulý rok. Jeho příspěvek je jako uvedený do problematiky zdařilý.

U následujícího příspěvku Matse Brauna, týkajícího se tvorby diskurzu zahraniční politiky, je však nutné se zastavit. Jednak by mu rozhodně prospěl větší prostor, a tím i hloubka a propracovanost. Problém mám však především s jeho druhou částí, zabývající se problematikou reformní smlouvy. Zde byl jako referenční datum zvolen říjen 2007, kdy byla smlouva podepsána, nicméně podle mého názoru byla tato volba částečně chybná a diskurz byl v té době již ze značné části vytvořen. Reformní smlouva totiž většinou kopíruje mandát Evropské rady z června 2007, od něhož se odvíjí. Určitá část diskuze se tak odehrála již dříve, než se domnívá Braun, a to již po červnovém zasedání Evropské rady. Důkazem může být prohlášení předsedy České strany sociálnědemokratické (ČSSD) Jiřího Paroubka z června 2007, že ČSSD reformní smlouvu podpoří, či premiéra Mirka Topolánka z téhož měsíce, že dojednaná reformní smlouva je lepší než evropská ústava. Česká politická reprezentace se tak k dokumentu vymezila již mnohem dříve, než je Matsem Braunem zvolený referenční říjen, a její postoje měly dostatečné mediální pokrytí. Zvolené období není sice pro vysvětlení diskurzu nutně špatné, rozhodně je však podle mého názoru omezující a ne zcela vypovídající.

Následující kapitola Víta Beneše a Jana Karlase se soustřeďuje na evropský rozměr české zahraniční politiky. Jako první představuje jednotný (a dobře zvolený) formát, kdy je prezentována agenda a události, které se v roce 2007 odehrály (u některých kapitol jsou nejprve představeny též programové dokumenty), následně jsou identifikováni nejvýznamnější aktéři daného výseku zahraniční politiky, popřípadě též mediální pokrytí. Tento jednotný formát přispívá k jednoduché orientaci v jednotlivých kapitolách. Samotný příspěvek zdařilým způsobem pokrývá problematiku evropské integrace a vztahu jednotlivých aktérů na české úrovni k ní, včetně problematiky reformní smlouvy.

Kapitola, věnovaná bezpečnostnímu rozměru zahraniční politiky, se neomezuje pouze na vojenskou bezpečnost, a tak není spojena s problematikou amerického radaru jako výrazného bodu bezpečnostní politiky, ale správně se zaměřuje též na jiné aspekty, jako je

například energetická bezpečnost, která v poslední době v celoevropském rozměru nastupuje do popředí.

Následují kapitoly, zaměřené na vztahy České republiky s jejími sousedy, respektive na bilaterální vztahy, a to jednak s významnými zeměmi, jako jsou Spojené státy americké, Francie či Velká Británie, jednak s regiony – s Blízkým i Dálným východem, se Středomořím, se subsaharskou Afrikou. Autorům jednotlivých částí se podařilo shromáždit značné množství informací a jednotlivé příspěvky jsou zpracovány na vysoké úrovni. S ohledem na pokrytí skutečně většiny regionů se objevuje otázka, zda propříště nezařadit rovněž region Latinské Ameriky. Z hlediska České republiky sice nejde o nikterak prioritní oblast ani z politického (s výjimkou problematiky lidských práv na Kubě), ani z rozvojového hlediska, nicméně s ohledem na poměrně komplexní pojetí recenzované publikace by zařazení Latinské Ameriky vedlo k ucelenému pohledu na bilaterální vztahy České republiky.

Veronika Bílková se následně ve svém textu zabývá Českou republikou v rámci Organizace spojených národů, včetně nepodařeného pokusu o její kandidaturu do Rady bezpečnosti či názoru vlády na reformu Organizace spojených národů.

Poslední část je věnována tematicky těžko zařaditelným aspektům české zahraniční politiky, jako jsou její ekonomický, rozvojový, lidskoprávní a kulturní rozměr. Tyto části umožňují čtenáři dotvořit si ucelený pohled na zahraniční politiku a jakkoli mohly částečně probleskovat v jednotlivých předchozích kapitolách, jejich samostatné zařazení je příhodné. Recenzovaná publikace vůbec celkově působí homogenním dojmem, jednotlivé příspěvky se podařilo provázat, aniž by se navzájem příliš dublovaly, což v některých případech nebylo úplně snadné.

Recenzovaná publikace *Česká zahraniční politika v roce 2007* se vyhnula porodním bolestem obdobných sborníků. Již napoprvé se podařilo připravit text vysoké kvality a kniha sama sobě nasadila lafku hodně vysoko pro následující pokračování. Na českém trhu se tedy objevila publikace dopodrobna mapující vývoj české zahraniční politiky v průběhu jednoho roku, která tak činí téměř vyčerpávajícím způsobem.

Pro další díly by možná stálo za úvahu rozšířit kolektiv autorů i mimo řady Ústavu mezinárodních vztahů. Ne že by tento ústav neměl dostatek kvalitních expertů, ale ročenka by se mohla stát výkladní skříní českých odborníků, věnujících se problematice české zahraniční politiky, což by mohlo prospět úrovni této publikace.

Publikace je svým rozsáhlým záběrem určena širšímu okruhu zájemců o zahraniční politiku, a to ať z řad akademické obce či studentstva, tak lidí, jichž se dotýká formulace a praktické provádění naší zahraniční politiky.

Závěrem lze editorovi i autorům popřát hodně štěstí při zpracovávání dalšího ročníku a doufat, že naváže na kvality toho současného a etabluje se ročenka, která příliš dlouhou dobu v České republice chyběla.

Martin Hrabálek